

Sygn. akt I CSK 3113/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa Agencji Mienia Wojskowego w W.
przeciwko R.D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 stycznia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt XII Ga 264/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany R. D. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 30 czerwca 2021 r. Wyrokiem tym oddalono apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z 21 stycznia 2021 r., na mocy którego zasadzono od pozwanego na rzecz powódki Agencji Mienia Wojskowego w W. 56 527, 70 zł z ustawowymi odsetkami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Skarżący dostrzegł następujące zagadnienia prawne:

1. Czy strona postępowania sądowego może skutecznie wnieść pozew o zapłatę przeciwko drugiej stronie postępowania nie posiadając żadnego tytułu prawnego skierowanego do drugiej strony postępowania i czy sąd nie ma obowiązku odrzucić taki z urzędu na posiedzeniu niejawnym bez dalszego procedowania i bez wniosku w tym zakresie drugiej strony postępowania?
2. Czy Sąd z urzędu lub też na wniosek nie powinien zbadać prawidłowości umocowania pełnomocnika procesowego co do osoby udzielającej pełnomocnictwo i do treści udzielonego pełnomocnictwa oraz treści udzielanych dalszych pełnomocnictw i ich zakresu?
3. Określenia uprawnień przysługujących członkowi lub byłemu członkowi zarządu przeciwko któremu wystąpiono z powództwem z art. 299 k.s.h., jakie posiadałby jako strona postępowania sądowego, w którym występuje spółka?

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia

rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Zagadnienia przedstawione przez skarżącego nie spełniają powyższych wymagań, ponieważ nie ilustrują poważnych, skomplikowanych problemów natury prawnej.

Odpowiedź na pierwsze zagadnienie może zostać udzielona bez głębszego namysłu przez przeciętnego prawnika. Przedmiotem badania w postępowaniu sądowym jest bowiem właśnie to, czy strona inicjująca postępowanie legitymuje się tytułem prawnym uzasadniającym jej roszczenie. Jeżeli zaś skarżący nie zgadza się z oceną sądu dokonaną w tym zakresie, to jego stanowisko dotyczy nie problemu prawnego, lecz sfery ustaleń faktycznych, która nie podlega badaniu przez Sąd Najwyższy na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany nie wyjaśnił w pogłębiony sposób, jak przytoczone zagadnienie łączy się ze sprawą, ani w jaki sposób jego rozstrzygnięcie miałoby wpłynąć na ostateczny wynik sprawy. Również w przypadku pozostałych zagadnień skarżący nie wyjaśnił, w jaki sposób wiążą się one z ostatecznym rozstrzygnięciem sprawy. W związku z tym należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. By spełnić to wymaganie konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (zob. np. postanowienie SN z 27 kwietnia 2021 r., V CSK 343/20). W szczególności zagadnienie drugie wydaje się bezprzedmiotowe wobec obszernego odniesienia się do kwestii umocowania pełnomocnika strony przeciwnej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Nie ulega zatem wątpliwości, że kwestia ta została zbadana w toku postępowania.

Z kolei trzecie zagadnienie zostało sformułowane w sposób zbyt ogólny i nieprecyzyjny. Pozwany posłużył się terminem „uprawnienia, jakie przysługiwałyby członkowi lub byłemu członkowi zarządu jako stronie postępowania sądowego”. Nie

wiadomo zatem, czy miał na myśli uprawnienia wynikające z prawa procesowego czy też przesłanki egzoneracyjne z art. 299 § 2 k.s.h., których niewykazanie stało się bezpośrednią przyczyną uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie. Ścisłe wymaganie sporządzania pism procesowych w postępowaniu kasacyjnym przez profesjonalnego pełnomocnika (tzw. przymus adwokacko-radcowski) wyklucza dokonywanie interpretacji intencji strony formułującej nieprecyzyjne i niedostatecznie uzasadnione zagadnienia prawne. Na marginesie należy również zaznaczyć, że niewykazanie okoliczności uzasadniających uchylenie się od odpowiedzialności należy do sfery ustaleń faktycznych, nie zaś do wykładni prawa, a zatem nawet w przypadku ściślejszego ujęcia słownikowego prezentowanego zagadnienia nie mogłoby stać się przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego na mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Skarżący powołuje się również na nieważność postępowania, którą uzasadnia niemożnością obrony swoich praw poprzez nieuwzględnienie jego kilku następujących po sobie wniosków o odroczenie rozprawy przed sądem pierwszej instancji uzasadnianych względami medycznymi. Zdaniem skarżącego o niemożności obrony jego praw świadczy pominięcie przez sąd dowodu z jego wyjaśnień oraz brak jego udziału na rozprawie, na której mógłby zadawać pytania słuchanym świadkom.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że pozbawienie możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła, wbrew swej woli, brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. m. in. postanowienia SN z 23 sierpnia 2022 r., I CSK 2917/22; z 3 czerwca 2022 r., I CSK 1741/22 oraz z 8 kwietnia 2022 r., I CSK 705/22). W szczególności wskazuje się, że niemożność obrony swoich praw musi mieć charakter bezwzględny, tymczasem dowód z wyjaśnień strony ma co do zasady charakter fakultatywny, pozwany mógł formułować swoje argumenty i zarzuty w pismach procesowych, co zresztą czynił. Ponadto w niniejszej sprawie został przeprowadzony dowód z opinii Zespołu Opiniowania Sądowolekarskiego przy

Okręgowej Izbie Lekarskiej w G. Ocena Sądu, że nie istnieją podstawy medyczne do kilkukrotnego odraczania rozprawy zostały zatem poprzedzone rzetelnym badaniem okoliczności dotyczących pozwanego.

Skarżący wywodzi również nieważność postępowania z faktu pozostawiania w składzie oceniającym sprawę sędzi, która uprzednio rozpoznawała już sprawę między tymi samymi stronami. Sąd Najwyższy nie podziela tego stanowiska. Wyłączenie sędziego na mocy art. 49 k.p.c. nie następuje bowiem *ex lege*, lecz jedynie na wniosek sędziego lub strony postępowania. Już we wskazywanym zresztą przez pozwanego wyroku z 28 czerwca 2017 r., IV CSK 514/16, Sąd Najwyższy wskazywał, że nieważność postępowania nie zachodzi, jeżeli nie występują przesłanki wyłączenia sędziego z mocy prawa, a ani sędzia ani strona nie złożyły wniosku o wyłączenie w trybie art. 49 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowanie kasacyjnego orzekł zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.